

Grünstein Berta És József Esküvője

A kép Besztercén volt csinálva, az esküvőnkön. Írja hátul a dátumot: 1946. december 1., akkor volt az esküvő. A menyasszonyi ruhát Besztercén vettük. Az uram itt még sovány volt, de aztán úgy meghízott, hogy kellett fogyókúrázni.

Miután hazajöttem, a tizennyolcadik születésnapomat már itthon töltöttem. Két férfi udvarolt nekem egyszerre. Nussbächer, akivel találkoztam Kolozsváron az állomáson, mikor hazajöttünk, a másik Grünstein Jóska, a jövődőbeli uram volt. Egyidősök voltak, és együtt voltak katonák.

Nussbächer nagyon szerelmes lett belém. A tizennyolcadik születésnapomra hozott ajándékba egy manikűrkészletet és egy képet magáról, olyan volt, mint egy filmszínész, de nekem az uram jobban tetszett. Megmondtam neki, hogy mint testvér szeretem, de férjnek nem. Kolozsváron volt egy bátyja, annak csokoládégyára volt, s egy másik testvére Besztercén volt, és ő akkor ott lakott

náluk, annak meg malma volt. Nussbächerék nagyon gazdag zsidó emberek voltak, lovas hintójuk volt. Később átváltoztatta a nevét Alexre. Én nem akartam falun maradni. Azt mondta: "Nem baj, Beszterce tíz kilométerre van. Veszek taxit, autót, sofőrt, amikor akarsz, ott vagy Besztercén. Moziba, színházba, ahova akarsz [oda viszlek]." De nem akartam. Mondtam: "Kolozsváron annyi szép lány van", de ő mondta, hogy neki nem kell egy sem, csak én. Ő olyan hallgató volt, én meg beszédesebb voltam. Azt mondta, olyan vagyok, mint egy csicsergő madár. De én nem akartam hozzámenni.

A férjemről tudtam már a háború előtt, édesanyámnak volt az unokatestvére, de akkor már családja volt. Bejöttem [Maros]Vásárhelyre, Pirihez, anyámnak a testvéréhez, ő a sógoromnak volt a felesége, és itt laktak, a Kossuth utcában. Mi a lágerből jöttünk, nem volt semmi ruhaneműnk. Kellett cipőt, kabátot, mindent csináltassunk, úgyhogy a nagynénimmel együtt mentünk, vásároltunk [anyagot], és megcsinálták. Ott találkoztunk Pirinél. Az anyám öccse, Adolf is akkor készült másodszor megnősülni. Mi, az egész család rokonok voltunk, és úgy rokonok közé nősültek akkor. Azt mondja az uramnak, hogy "Hát, meg kéne nősülj, mert...", és dicsért engem, hogy én jó háziasszony vagyok, és becsületes vagyok. Az uram elvesztette a családját a lágerben, és sokat búsult. S akkor kezdett a férjem is gondolkozni... És én, mivel elveszítettem anyámat és a testvéreimet, ő pótolta. Én tizennyolc éves voltam, ő pedig harminckettő. Olyan meleg lelkű, jóindulatú volt, hogy nem volt sok olyan férj, mint ő. Én azt szerettem meg benne, nem mint férfi, hanem hogy nagyon jólelkű volt. Úgyhogy végül elhatároztam, hogy Grünsteinhez megyek férjhez.

Nussbächer azt mondta, hogy öngyilkos lesz, ha nem megyek hozzá férjhez. Nem vettem komolyan. Sokan mondták, hogy nagyon szép lány voltam. Én nem voltam olyan anyagias, úgyhogy a férjemet választottam, mert ha az lettem volna, akkor a másikat választom. Nussbächer elment Kolozsvárra, és a testvérének a fürdőszobájában öngyilkos lett. Itt voltam a nagynénimnél, és jött apám, s mondta a nagynénimnek, hogy mi történt, s ők nem merték nekem elmondani... De a végén a nagynénim megmondta... Elállt a szavam. Orvoshoz kellett vigyenek.